

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

8. marts 2017*

»Appel — statsstøtte — artikel 107, stk. 1, TEUF — artikel 106, stk. 2, TEUF — de danske myndigheders foranstaltninger til fordel for det danske public service tv-selskab TV2/Danmark — kompensation for de omkostninger, der er forbundet med opfyldelsen af public service-forpligtelserne — afgørelse, hvorved støtten erklæres forenelig med det indre marked«

I sag C-660/15 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 8. december 2015,

Viasat Broadcasting UK Ltd, London (Det Forenede Kongerige), ved advokaterne M. Honoré og S.E. Kalsmose-Hjelmborg,

appellant,

de øvrige parter i appelsagen:

Europa-Kommissionen ved L. Grønfeldt, L. Flynn og B. Stromsky, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

Kongeriget Danmark ved C. Thorning, som befuldmægtiget, bistået af advokat R. Holdgaard,

TV2/Danmark A/S, Odense (Danmark), ved advokat O. Koktvedgaard,

intervenienter i første instans,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev og C.G. Fernlund,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* * Processprog: engelsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. november 2016,
afsagt følgende

Dom

- 1 Viasat Broadcasting UK Ltd (herefter »Viasat«) har med sin appel nedlagt påstand om ophævelse af dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 24. september 2015, Viasat Broadcasting UK mod Kommissionen (T-125/12, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2015:687), hvorved Retten frifandt Kommissionen i et søgsmål til prøvelse af Kommissionens afgørelse 2011/839/EU af 20. april 2011 om Danmarks foranstaltninger (C 2/03) for TV2/Danmark (EUT 2011, L 340, s. 1, herefter »den omtvistede afgørelse«), hvorved Europa-Kommissionen, samtidig med at den anerkendte, at de foranstaltninger, Kongeriget Danmark havde iværksat til fordel for TV2/Danmark (herefter »TV2«), udgjorde statsstøtte, fastslog, at foranstaltningerne skulle anses for at være forenelige med det indre marked på grundlag af artikel 106, stk. 2, TEUF.

Twistens baggrund

- 2 Retten har i den appellerede doms præmis 1-17 gengivet twistens baggrund på følgende vis:
 - »1. Formålet med søgsmålet er delvis annullation af den [omtvistede] afgørelse [...], for så vidt som det heri fastslås, at [Kongeriget Danmarks foranstaltninger for TV2], på trods af, at de udgør statsstøtte, ikke desto mindre er forenelige med det indre marked i henhold til artikel 106, stk. 2, TEUF. Sagen er anlagt af Viasat [...], som er et kommercielt tv-selskab, der er aktivt på det danske marked og en direkte konkurrent til det danske tv-selskab TV2/Danmark A/S (herefter »TV2 A/S«).
 2. TV2 A/S blev oprettet for med regnskabs- og skattemæssig virkning fra den 1. januar 2003 at erstatte den uafhængige statslige virksomhed [TV2], som var oprettet i 1986 ved lov nr. 335 af 4. juni 1986 om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. TV2 A/S er – ligesom det foregående selskab, TV2 – det næststørste offentlige tv-selskab i Danmark, idet det største er Danmarks Radio (herefter »DR«).
 3. TV2 A/S ligesom tidligere TV2 har fået pålagt en public service-opgave, som består i at producere og sprede landsdækkende og regionale tv-programmer. Spredningen kan bl.a. ske ved hjælp af radioanlæg, satellit- eller kabelsystemer. Den danske kulturminister har udstedt regler for TV2 A/S' og TV2's public service-forpligtelser.
 4. Ud over de offentlige tv-selskaber findes der på det landsdækkende danske tv-marked kommercielle tv-selskaber. Det drejer sig bl.a. for det første om [Viasat] og for det andet en enhed bestående af selskaberne SBS TV A/S og SBS Danish Television Ltd (herefter »SBS«).
 5. TV2 blev etableret ved hjælp af rentebærende statslån, og dens virksomhed skulle ligesom DR's virksomhed finansieres gennem de af alle danske tv-seere betalte licensafgifter. Den danske lovgiver valgte dog, at TV2 til forskel fra DR tillige også skulle have mulighed for at oppebære indtægter fra bl.a. reklamevirksomhed.
 6. Som følge af en klage fra selskabet SBS Broadcasting [AS]/TvDanmark, et andet kommercielt tv-selskab på det danske marked, indgivet den 5. april 2000[,] blev ordningen for finansiering af TV2 gjort til genstand for en undersøgelse ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i beslutning 2004/217/EF af 19. maj 2004 om Danmarks foranstaltninger til fordel for [TV2] (EUT 2006, L 85, s. 1, og berigtigelse EUT 2006, L 368, s. 1, herefter »den første TV2-beslutning«).

Denne beslutning omfattede perioden fra 1995 til 2002 og vedrørte følgende foranstaltninger: tv-licensafgifter, overførsler fra fonde til finansiering af TV2 (TV2-Fonden og Radiofonden), ad hoc tildelinger af midler, fritagelse for selskabsskat, fritagelse fra betaling af renter og for tilbagebetaling af lån tildelt TV2 ved selskabets oprettelse, statsgaranti for driftslån og gunstige betingelser for betaling af afgifter for brug af landsdækkende sendefrekvens (herefter under ét »de omhandlede foranstaltninger«). Endelig vedrørte Kommissionens undersøgelse ligeledes tilladelsen til TV2 til at sende via lokale frekvenser i en netværksopsætning og forpligtelsen for alle ejere af fællesantenneanlæg til at sende TV2's public service-programmer i deres anlæg (must-carry).

7. Efter sin undersøgelse af de omhandlede foranstaltninger konkluderede Kommissionen, at de udgjorde statsstøtte i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 87, stk. 1, EF (nu artikel 107, stk. 1, TEUF). Denne konklusion byggede på den vurdering, at ordningen for finansiering af TV2, som tilsigtede at kompensere omkostningerne ved selskabets public service-tjenester, ikke opfyldte den anden og den fjerde af de fire betingelser, der var fastslået af Domstolen i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg [(C-280/00, EU:C:2003:415) (herefter »Altmark-betingelserne«)].
8. Kommissionen fastslog i øvrigt, at den støtte, der i årene fra 1995 til 2002 var ydet af Kongeriget Danmark til TV2 i form af licensmidler og andre foranstaltninger beskrevet i den første TV2-beslutning, var forenelig med det indre marked i henhold til artikel 86, stk. 2, EF (nu artikel 106, stk. 2, TEUF) med undtagelse af et beløb på 628,2 mio. danske kroner (DKK), som den kvalificerede som overkompensation (163. betragtning til og artikel 1 i den første TV2-beslutning). Kommissionen fastslog således, at Kongeriget Danmark skulle tilbagesøge dette beløb med renter fra TV2 A/S (jf. den første TV2-beslutnings artikel 2), som i mellemtiden havde erstattet TV2 (jf. punkt 2 ovenfor).
9. Da den i den første TV2-beslutnings artikel 2 omhandlede tilbagesøgning af støtte medførte, at TV2 A/S blev insolvent, indgav Kongeriget Danmark anmeldelse til Kommissionen ved brev af 23. juli 2004 angående en planlagt rekapitalisering af dette selskab. Planen omfattede for så vidt angår statslige tiltag for det første et indskud af kapital på 440 mio. DKK og for det andet en konvertering af statslån på 394 mio. DKK til egenkapital. Ved beslutning K(2004) 3632 endelig af 6. oktober 2004 i sagen vedrørende statsstøtte N 313/2004 om rekapitalisering af [TV2 A/S] (EUT 2005, C 172, s. 3, herefter »rekapitaliseringsbeslutningen«) fastslog Kommissionen, at de to planlagte foranstaltninger til fordel for TV2 A/S var »nødvendige for at genskabe den kapital, TV2 [A/S] efter sin omdannelse til et aktieselskab [havde] behov [for] for at kunne opfylde sine public service-forpligtelser« (53. betragtning til rekapitaliseringsbeslutningen). Følgelig besluttede Kommissionen, at ethvert element af statsstøtte, der måtte være forbundet med den planlagte rekapitalisering af TV2 A/S, var foreneligt med det indre marked i henhold til artikel 86, stk. 2, EF (55. betragtning til rekapitaliseringsbeslutningen).
10. Den første TV2-beslutning blev gjort til genstand for fire annullationssøgsmål anlagt dels af TV2 A/S (sag T-309/04) og af Kongeriget Danmark (sag T-317/04), dels af TV2 A/S' konkurrenter, dvs. [Viasat] (sag T-329/04) og SBS (sag T-336/04).
11. Ved dom af 22. oktober 2008, TV2/Danmark m.fl. mod Kommissionen [(T-309/04, T-317/04, T-329/04 og T-336/04, EU:T:2008:457)] annullerede Retten den første TV2-beslutning. Retten fastslog i [den doms præmis 124], at det var med rette, at Kommissionen fandt, at den public service-tv-opgave, som var blevet tildelt TV2, svarede til definitionen af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse med hensyn til radio- og tv-virksomhed [...]. Retten bemærkede imidlertid ligeledes, at der forelå flere uregelmæssigheder ved den første TV2-beslutning, som i sidste ende medførte dennes annullation.

12. Retten fastslog således for det første ved en undersøgelse af spørgsmålet om, hvorvidt de foranstaltninger, der var omfattet af den første TV2-beslutning, anvendte statslige midler, at Kommissionen ikke havde begrundet afgørelsen for så vidt angår den omstændighed, at den reelt havde medregnet reklameindtægterne fra 1995-1996 som statslige midler [(dom af 22.10.2008, TV2/Danmark m.fl. mod Kommissionen, T-309/04, T-317/04, T-329/04 og T-336/04, EU:T:2008:457, præmis 160-167)]. Retten fastslog for det andet, at Kommissionens undersøgelse af spørgsmålet om, hvorvidt den anden og den fjerde Altmark-betingelse var opfyldt, ikke byggede på en seriøs undersøgelse af de konkrete, retlige og økonomiske betingelser, som lå til grund for fastsættelsen af den del af licensmidlerne, der tilfaldt TV2. Den første TV2-beslutning var følgelig behæftet med en begrundelsesmangel på dette punkt [(dom af 22.10.2008, TV2/Danmark m.fl. mod Kommissionen, T-309/04, T-317/04, T-329/04 og T-336/04, EU:T:2008:457, præmis 224-233)]. Retten fastslog for det tredje, at Kommissionens konklusioner vedrørende vurderingen af støttens forenelighed i henhold til artikel 86, stk. 2, EF, og særligt hvorvidt der forelå en overkompensation, ligeledes var behæftet med manglende begrundelse. Ifølge Retten skyldes denne utilstrækkelige begrundelse, at Kommissionen ikke havde foretaget nogen seriøs undersøgelse af de konkrete retlige og økonomiske betingelser, som i undersøgelsesperioden lå til grund for fastsættelsen af den del af licensmidlerne, der tilfaldt TV2 [(dom af 22.10.2008, TV2/Danmark m.fl. mod Kommissionen, T-309/04, T-317/04, T-329/04 og T-336/04, EU:T:2008:457, præmis 192 og 197-203)].
13. Rekapitaliseringsbeslutningen har været genstand for to annullationssøgsmål anlagt af SBS og [Viasat]. Ved to kendelser afsagt den 24. september 2009 fastslog Retten, at det, henset til annullationen af den første TV2-beslutning og henset til den tætte forbindelse mellem den forpligtelse til at tilbagesøge støtten, som fulgte af denne beslutning, og de foranstaltninger, som var genstand for rekapitaliseringsbeslutningen, var ufornuddent at træffe afgørelse i de nævnte sager [(kendelse af 24.9.2009, SBS TV og SBS Danish Television mod Kommissionen, T-12/05, ikke trykt i Sml., EU:T:2009:357, og af 24.9.2009, Viasat Broadcasting UK mod Kommissionen, T-16/05, ikke trykt i Sml., EU:T:2009:358)].
14. Som følge af annullationen af den første TV2-beslutning foretog Kommissionen en fornyet undersøgelse af de omhandlede foranstaltninger. Ved denne lejlighed henvendte den sig til Kongeriget Danmark og TV2 A/S og modtog i øvrigt bemærkninger fra tredjeparter.
15. Kommissionen fremlagde resultatet af sin nye undersøgelse af de omhandlede foranstaltninger i den [omtvistede] afgørelse, som er genstand for nærværende søgsmål, samt et andet søgsmål indbragt af TV2 A/S [(sag TV2/Danmark mod Kommissionen, T-674/11, EU:T:2015:684)], som Retten afsiger dom i i dag.
16. Den [omtvistede] afgørelse vedrører de foranstaltninger, der er tildelt TV2 i perioden fra 1995 til 2002. Kommissionen har imidlertid i sin undersøgelse ligeledes taget hensyn til rekapitaliseringsforanstaltningerne truffet i 2004 som følge af den første TV2-beslutning.
17. I den [omtvistede] afgørelse har Kommissionen opretholdt sin holdning for så vidt angår kvalificeringen af de omhandlede foranstaltninger som statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF til fordel for TV2 (153. betragtning til den [omtvistede] afgørelse). Kommissionen har for det første anført, at reklameindtægterne for 1995 og 1996 udgør statsmidler (90. betragtning til den [omtvistede] afgørelse), og for det andet – idet den undersøgte, om der forelå en selektiv fordel – konkluderet, at de omhandlede foranstaltninger ikke opfylder den anden og den fjerde af Altmark-betingelserne (153. betragtning til den [omtvistede] afgørelse). Skønt den i den første TV2-beslutning havde fastslået, at beløbet på 628,2 mio. DKK udgjorde en overkompensation, der

var [uforenelig] med artikel 86, stk. 2, EF, fandt den i den [omtvistede] afgørelse, at dette beløb udgør en passende kapitalbuffer for TV2 A/S (233. betragtning til den [omtvistede] afgørelse). I den [omtvistede] afgørelses konklusion fastslog Kommissionen derfor følgende:

»Artikel 1

De foranstaltninger, Danmark i årene mellem 1995 og 2002 iværksatte til fordel for [TV2] i form af de i denne afgørelse omhandlede licensmidler og andre foranstaltninger, er forenelige med det indre marked efter artikel 106, stk. 2, [TEUF]«.

Sagen for Retten og den appellerede dom

- 3 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 14. marts 2012 nedlagde Viasat påstand om delvis annullation af den omtvistede afgørelse.
- 4 Viasat nedlagde påstand om, at den statsstøtte, TV2 var blevet tildelt, var uforenelig med det indre marked, og fremførte to anbringender. Det første anbringende vedrørte en retlig fejl begået af Kommissionen, som ved vurderingen af de omhandlede foranstaltningers forenelighed med det indre marked som omhandlet i artikel 106, stk. 2, TEUF, ikke havde taget hensyn til den anden og den fjerde Altmark-betingelse. Det andet anbringende vedrørte Kommissionens tilsidesættelse af dens begrundelsespligt, idet denne institution uden at give en begrundelse havde fastholdt, at artikel 106, stk. 2, TEUF fandt anvendelse i sagen, selv om den anden og den fjerde Altmark-betingelse ikke var opfyldt.
- 5 Retten fastslog i den appellerede dom, at det var ufornuddent at træffe afgørelse i sagen for så vidt angik påstanden om annullation af den omtvistede afgørelse, for så vidt som Kommissionen deri havde fastslået, at reklameindtægterne fra 1995 og 1996 overført til TV2 via TV2-Fonden udgjorde statsstøtte, og frifandt i øvrigt Kommissionen.
- 6 Ved dom af 24. september 2015, TV2/Danmark mod Kommissionen (T-674/11, EU:T:2015:684), annullerede Retten efter et søgsmål anlagt af TV2 den omtvistede afgørelse, for så vidt som afgørelsen kvalificerede de af TV2 oppebårne reklameindtægter fra 1995 og 1996 som statsstøtte.

Parternes påstande

- 7 Viasat har nedlagt følgende påstande:
 - Principalt ophæves den appellerede dom, for så vidt som den ikke giver medhold i Viasats påstande, den omtvistede afgørelse annulleres og Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne ved Retten og ved Domstolen.
 - Subsidiært ophæves den appellerede dom, sagen hjemvises til Retten og afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.
- 8 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
 - Appellen forkastes.
 - Viasat tilpligtes at betale sagsomkostningerne for begge retsinstanser.
- 9 Kongeriget Danmark har nedlagt påstand om, at appellen forkastes.

10 TV2 A/S har nedlagt følgende påstande:

- Principalt forkastes appellen.
- Subsidiært opretholdes den appellerede doms og den omtvistede afgørelses virkninger.
- Viasat tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Om anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling

- 11 Efter generaladvokatens fremsættelse af forslag til afgørelse har Viasat ved skrivelse af 3. januar 2017 anmodet Domstolen om en genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del. Viasat har til støtte for sin anmodning gjort gældende, at generaladvokatens forslag til afgørelse fordrejer visse af selskabets argumenter, og at der deri fremføres særskilte argumenter, som ikke er blevet drøftet af parterne.
- 12 Det skal bemærkes, at Domstolen ifølge Domstolens procesreglements artikel 83 efter at have hørt generaladvokaten til enhver tid ved kendelse kan bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 13 Statuten og procesreglementet giver imidlertid ikke mulighed for, at de berørte parter kan afgive indlæg som svar på generaladvokatens forslag til afgørelse (jf. dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 14 Det fremgår i denne forbindelse af artikel 252, stk. 2, TEUF, at generaladvokaten har til opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt at fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, der kræver generaladvokatens deltagelse, idet Domstolen hverken er bundet af dette forslag til afgørelse eller af dets begrundelse. En parts uenighed med generaladvokatens forslag til afgørelse kan derfor, uanset hvilke spørgsmål der undersøges heri, ikke i sig selv udgøre et forhold, som kan begrunde genåbning af den mundtlige forhandling (jf. dom af 21.12.2016, Rådet mod Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, præmis 60 og 61 og den deri nævnte retspraksis).
- 15 Domstolen finder på denne baggrund efter at have hørt generaladvokaten, at den er i besiddelse af alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe afgørelse, og at disse oplysninger har været genstand for drøftelse mellem parterne.
- 16 Henset til ovenstående betragtninger finder Domstolen, at det er ufornuddent at anordne en genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del.

Om appellen

Det første anbringende om tilsidesættelse af artikel 106, stk. 2, TEUF

Parternes argumenter

- 17 Viasat har med sit første anbringende foreholdt Retten, at den begik en retlig fejl, idet den i forbindelse med Kommissionens bedømmelse af de omhandlede foranstaltningers proportionalitet, henset til de krav, der opstilles i artikel 106, stk. 2, TEUF, og navnlig kravene om dels, at anvendelsen af

traktaternes bestemmelser skal hindre opfyldelsen af den betroede opgave, dels, at gennemførelsen af denne opgave ikke må påvirke udviklingen af samhandelen i et sådant omfang, at det strider mod Den Europæiske Unions interesse, fastslog, at Kommissionen ikke var forpligtet til at tage hensyn til den omstændighed, at disse foranstaltninger ikke opfyldte den anden og den fjerde Altmark-betingelse. I henhold til disse betingelser skal de kriterier, der danner grundlag for beregningen af kompensationen for udførelsen af den offentlige tjenesteydelse, være fastlagt på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde, og størrelsen af denne kompensation skal fastlægges på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet, ville have ved at opfylde den omhandlede public service-opgave.

- 18 Viasat har gjort gældende, at det fremgår af ordlyden af artikel 106, stk. 2, TEUF, at kravet om, at anvendelsen af traktaternes bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne, skal hindre opfyldelsen af opgaven, skal fortolkes således, at artiklen henviser til traktatens øvrige bestemmelser. Således skal disse øvrige bestemmelser i forbindelse med vurderingen af statsstøttes forenelighed, henset til denne artikel 106, stk. 2, undersøges først. Derfor burde det i den foreliggende sag være blevet undersøgt, om hver enkelt af Altmark-betingelserne hindrede opfyldelsen af den public service-opgave, som TV2 er blevet pålagt, eller ej. Hvis denne undersøgelse var blevet foretaget, ville Kommissionen have konkluderet, at en vedtagelse af foranstaltninger til fordel for TV2, som opfyldte den anden og den fjerde Altmark-betingelse, ikke ville have hindret opfyldelsen af denne opgave.
- 19 Kommissionen burde ligeledes med henblik på at sikre overholdelse af kravene om hindring af opfyldelsen af den omhandlede opgave og fraværet af en påvirkning af udviklingen af samhandelen i et sådant omfang, at det strider mod Unionens interesse, have anmodet Kongeriget Danmark om at godtgøre, at overholdelse af den anden og den fjerde Altmark-betingelse ville have hindret opfyldelsen af den opgave af almen økonomisk interesse, som TV2 var blevet pålagt.
- 20 Kommissionen, Kongeriget Danmark og TV2 har gjort gældende, at anbringendet er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 21 Viasat har med sit første anbringende gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, idet den fastslog, at Kommissionen ikke i forbindelse med sin vurdering i henhold til artikel 106, stk. 2, TEUF var forpligtet til at tage hensyn til den anden og den fjerde Altmark-betingelse med henblik på at undersøge, om overholdelsen af disse betingelser ville have hindret TV2 i at opfylde de opgaver, selskabet var blevet pålagt.
- 22 Det bemærkes i denne forbindelse, at for at en national foranstaltning kan kvalificeres som statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, skal der for det første være tale om statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, for det andet skal denne foranstaltning kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater, for det tredje skal den give modtageren en selektiv fordel, og for det fjerde skal den fordreje eller true med at fordreje konkurrencen (jf. i denne retning dom af 2.9.2010, Kommissionen mod Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 23 Da disse betingelser er kumulative, kan en statslig foranstaltning ikke kvalificeres som statsstøtte, hvis en af dem ikke er opfyldt. Hvis alle disse betingelser derimod er opfyldte, udgør denne foranstaltning statsstøtte, og den er derfor – bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser – uforenelig med det indre marked.

- 24 Hvad angår det tredje kriterium for at kvalificere en foranstaltning som statsstøtte, følger det af fast retspraksis, at foranstaltninger – uanset hvilken form de end måtte have – anses for statsstøtte, hvis de direkte eller indirekte kan favorisere visse virksomheder, eller den begunstigede virksomhed opnår en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået under sædvanlige markedsvilkår (jf. bl.a. dom af 30.6.2016, Belgien mod Kommissionen, C-270/15 P, EU:C:2016:489, præmis 34).
- 25 Det bemærkes imidlertid, at Domstolen har præciseret, at for så vidt som en statslig foranstaltning må betragtes som en compensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste, således at disse virksomheder reelt ikke har en økonomisk fordel, og denne foranstaltning således ikke har den virkning at sætte disse virksomheder i en konkurrencemæssigt fordelagtig position i forhold til de virksomheder, der konkurrerer med dem, falder en sådan støtte ikke ind under artikel 107, stk. 1, TEUF (jf. dom af 24.7.2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, præmis 87).
- 26 I henhold til præmis 88-93 i dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), skal en sådan støtte for at kunne undgå at blive kvalificeret som statsstøtte opfylde et bestemt antal betingelser. For det første skal den pågældende virksomhed faktisk være pålagt at opfylde forpligtelser til offentlig tjeneste, og disse forpligtelser skal være klart defineret. For det andet skal de kriterier, der danner grundlag for beregningen af compensationen, være fastlagt på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde. For det tredje må compensationen ikke overstige, hvad der var nødvendigt for helt eller delvist at dække de omkostninger, der var forbundet med opfyldelsen af forpligtelserne til offentlig tjeneste. For det fjerde skal størrelsen af den nødvendige compensation fastlægges på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste, ville have ved at opfylde forpligtelserne.
- 27 Hvis de i den foregående præmis nævnte betingelser ikke er opfyldt, vil den omhandlede statslige foranstaltning give en selektiv fordel til den virksomhed, der er berettiget dertil, og hvis de andre i artikel 107, stk. 1, TEUF nævnte kriterier i øvrigt er opfyldt, udgør denne foranstaltning en statsstøtte, som i princippet er uforenelig med det indre marked.
- 28 Med hensyn til artikel 106, stk. 2, TEUF foreskriver denne bestemmelse, at virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, er underkastet traktaternes bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem, og at udviklingen af samhandelen ikke må påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Unionens interesse.
- 29 Som det fremgår af retspraksis, følger det af selve ordlyden af artikel 106, stk. 2, TEUF, at der kan gøres undtagelse fra traktatens bestemmelser, når undtagelserne er nødvendige for opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet en virksomhed, der har fået overdraget at udføre en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse (jf. i denne retning dom af 23.10.1997, Kommissionen mod Frankrig, C-159/94, EU:C:1997:501, præmis 54, og af 28.2.2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, præmis 106).
- 30 Det fremgår i denne forbindelse af Domstolens praksis, at det ikke er en forudsætning, at den finansielle ligevægt eller de økonomiske overlevelsesmuligheder for den virksomhed, der har fået overdraget at udføre en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, er truet. Det er tilstrækkeligt, at virksomheden, såfremt den ikke har de omtvistede rettigheder, er hindret i at opfylde de særlige opgaver, der er betroet den, eller at det er nødvendigt at opretholde disse rettigheder, for at den, der har dem, kan opfylde de opgaver af almen økonomisk interesse, som er betroet ham, på acceptable økonomiske vilkår (jf. dom af 15.11.2007, International Mail Spain, C-162/06, EU:C:2007:681, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).

- 31 Formålet med artikel 106, stk. 2, TEUF, der under visse omstændigheder gør det muligt at fravige traktatens generelle regler, er at forlige medlemsstaternes interesse i at anvende visse, navnlig offentlige, virksomheder som økonomiske eller skattepolitiske instrumenter med Unionens interesse i, at konkurrencereglerne overholdes, og at fællesmarkedets enhed bevares (jf. i denne retning dom af 23.10.1997, Kommissionen mod Frankrig, C-159/94, EU:C:1997:501, præmis 55).
- 32 Som den anføres i denne doms præmis 21, har Viasat gjort gældende, at Kommissionen var forpligtet til inden for rammerne af sin vurdering i henhold til artikel 106, stk. 2, TEUF at undersøge, om en overholdelse af den anden og den fjerde Altmark-betingelse ville have hindret TV2 i at opfylde den opgave, selskabet var blevet pålagt.
- 33 Det bemærkes i denne forbindelse, at Kommissionen – i modsætning til det af appellanten anførte – ikke ved en vurdering i henhold til artikel 106, stk. 2, TEUF er forpligtet til at undersøge, om de betingelser, der opstilles ved Altmark-dommen, navnlig den anden og den fjerde betingelse, er blevet overholdt.
- 34 Som Retten netop fastslog i den appellerede doms præmis 63, placerer efterprøvelsen af overholdelsen af de betingelser, der opstilles ved denne retspraksis, sig forud, dvs. ved undersøgelsen af spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede foranstaltninger skal kvalificeres som statsstøtte. Dette spørgsmål må således besvares først, før det i givet fald undersøges, om en støtte, der er uforenelig, ikke desto mindre er nødvendig for opfyldelsen af den opgave, modtageren af den omhandlede foranstaltning er blevet pålagt som omhandlet i artikel 106, stk. 2, TEUF.
- 35 Derimod finder de betingelser, der er opstillet i Altmark-dommen, ikke længere anvendelse, når Kommissionen, idet den har fastslået, at en foranstaltning skal kvalificeres som støtte – bl.a. fordi den begunstigede virksomhed ikke kan bestå testen med sammenligning med en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste – undersøger, om støtten kan begrundes som omhandlet i artikel 106, stk. 2, TEUF.
- 36 Da sidstnævnte bestemmelse er blevet præciseret ved protokol nr. 26 om tjenesteydelser af almen interesse (EUT 2010, C 83, s. 308) og for så vidt angår det i den foreliggende sag omhandlede område ved protokol nr. 29 om offentlig radio- og TV-virksomhed i medlemsstaterne (EUT 2010, C 83, s. 312), kan den ikke fortolkes særskilt, henset alene til bestemmelsens ordlyd, uden at der tages hensyn til de præciseringer, der er foretaget ved disse protokoller.
- 37 Den i denne doms præmis 35 anførte konklusion finder, som generaladvokaten har anført i punkt 43 i sit forslag til afgørelse, støtte i ordlyden af protokol nr. 29, som bestemmer, at »[t]raktatens bestemmelser [ikke] griber [...] ind i medlemsstaternes beføjelse til at finansiere public service radio- og tv-virksomhed, for så vidt finansieringen ydes til radio- og fjernsynsforetagender, så disse kan opfylde deres public service-opgaver som pålagt dem, defineret og tilrettelagt af de enkelte medlemsstater, og denne finansiering ikke ændrer handels- og konkurrencevilkårene i Unionen i et omfang, der strider mod de fælles interesser, idet der tages hensyn til opfyldelsen af disse public service-opgaver«.
- 38 Henset til de foregående bemærkninger begik Retten således ikke en retlig fejl, da den i den appellerede dom fastslog, at artikel 106, stk. 2, TEUF ikke pålægger Kommissionen at tage den anden og den fjerde Altmark-betingelse i betragtning ved afgørelsen af, om en statsstøtte er forenelig med det indre marked i henhold til denne bestemmelse.
- 39 Det første anbringende skal således forkastes som ugrundet.

Det andet anbringende om tilsidesættelse af artikel 296 TEUF

Parternes argumenter

- 40 Viasat har med sit andet anbringende kritiseret præmis 103 og 104 i den appellerede dom med den begrundelse, at Retten begik en retlig fejl, idet den forkastede selskabets annullationsanbringende om, at Kommissionen i den omtvistede afgørelse tilsidesatte den begrundelsespligt, den i henhold til artikel 296 TEUF er pålagt.
- 41 Viasat har ligeledes foreholdt Retten, at den undlod at besvare de anbringender, selskabet fremførte i stævningen i første instans.
- 42 Kommissionen har anført, at det andet anbringende delvist skal afvises, og at det under alle omstændigheder er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 43 Det fremgår af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 296 TEUF, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret (dom af 29.9.2011, Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, præmis 147 og den deri nævnte retspraksis).
- 44 Det bemærkes i denne forbindelse, at Retten i den appellerede doms præmis 103 forkastede det anbringende, der var rettet mod en begrundelsesmangel vedrørende den omtvistede afgørelse, idet den bemærkede, at »den omstændighed, at afgørelsen er tavs omkring den rolle, som den anden og den fjerde Altmark-betingelse spiller i vurderingen af foreneligheden af de omhandlede foranstaltninger med det indre marked, ikke skyldes en fejl i Kommissionens ræsonnement eller en begrundelsesfejl, som behæfter den [omtvistede] afgørelse, men den omstændighed, at afgørelsen anvender en anden undersøgelsesramme end den, [Viasat] har påberåbt sig«.
- 45 Som Viasat har medgivet, er den omtvistede afgørelse kun mangelfuldt begrundet, hvis Kommissionen var forpligtet til at anvende den undersøgelsesramme, som ifølge Viasat følger af artikel 106, stk. 2, TEUF.
- 46 Det følger imidlertid af denne doms præmis 37, at artikel 106, stk. 2, TEUF ikke pålægger Kommissionen at tage den anden og den fjerde Altmark-betingelse i betragtning ved afgørelsen af, om en statsstøtte er forenelig med det indre marked i henhold til denne bestemmelse. Retten begik derfor ikke en retlig fejl, da den fastslog, at den omtvistede afgørelse var tilstrækkeligt begrundet.
- 47 I øvrigt er klagepunktet vedrørende manglende besvarelse af de anbringender, der blev fremført i stævningen i første instans, som generaladvokaten har anført i punkt 58 i sit forslag til afgørelse, ikke tilstrækkeligt udviklet til, at de andre parter i appelsagen kan besvare det, eller til, at Domstolen kan træffe afgørelse desangående. Det bør således afvises.
- 48 Som følge deraf skal det andet appelanbringende delvis afvises, delvis forkastes som ugrundet.
- 49 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at appellen skal forkastes i sin helhed.

Sagsomkostninger

- 50 I henhold til Domstolens procesreglements artikel 184, stk. 2, træffer Domstolen afgørelse om sagsomkostningerne, såfremt appellen ikke tages til følge. I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 51 Da Kommissionen og TV2 A/S har nedlagt påstand om, at Viasat tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da sidstnævnte har tabt sagen, bør det pålægges Viasat at betale sagsomkostningerne.
- 52 I henhold til procesreglementets artikel 140, stk. 1, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse i appelsager, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger.
- 53 Som intervenient under sagen ved Retten bærer Kongeriget Danmark sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

1) Appellen forkastes.

2) Viasat Broadcasting UK Ltd betaler de sagsomkostninger, der er afholdt af Europa-Kommissionen og af TV2/Danmark A/S.

3) Kongeriget Danmark bærer sine egne omkostninger.

Underskrifter